

§ 11

Vieraslajien linjaukset Helsingissä 2012-2016

HEL 2012-017199 T 11 01 04

Päätös

Ympäristölausunto päätti lähettää "Vieraslajien linjaukset Helsingissä 2012 -2016"-luonnoksen lausunnon antamista varten kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölausunto, liikuntalausunto, yleisen töiden lausunto, teknisen palvelun lausunto, opetuslausunto, Helsingin satama-liikelaitoksen johtokunnalle, Helsingin energia-liikelaitoksen johtokunnalle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymälle, Uudenmaan ELY-keskukselle, Espoon kaupungille, Vantaan kaupungille, Sipoon kunnalle, Vihdin kunnalle, Kirkkonummen kunnalle, Lohjan kaupungille, Inkoon kunnalle, Hangon kaupungille, Karkkilan kaupungille, Nurmijärven kunnalle, Porvoon kaupungille, sekä Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:lle.

Lausunto pyydetään 15.3.2013 mennessä.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että Esittelijä-osuudessa kuudennen kappaleen toinen virke muutetaan muotoon "Tällaisia esimerkkilajeja ovat mm. kani ja tulokaslajeista valkoposkianhi sekä tietyt vieraskasvilajit kuten kurtulehtiruusu."

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Jari-pekka Pääkkönen, johtava ympäristötutkija, puhelin: +358 9 310 31536
jari-pekka.paakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Vieraslajit 2012-2016.pdf](#)

Päätösehdotus

Ympäristölausunto päättäne lähettää "Vieraslajien linjaukset Helsingissä 2012 -2016"-luonnoksen lausunnon antamista varten kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölausunto, liikuntalausunto, yleisen töiden lausunto, teknisen palvelun lausunto, opetuslausunto, Helsingin satama-liikelaitoksen johtokunnalle, Helsingin energia-liikelaitoksen johtokunnalle, Helsingin

seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymälle, Uudenmaan ELY-keskukselle, Espoon kaupungille, Vantaan kaupungille, Sipoon kunnalle, Vihdin kunnalle, Kirkkonummen kunnalle, Lohjan kaupungille, Inkoon kunnalle, Hangon kaupungille, Karkkilan kaupungille, Nurmijärven kunnalle, Porvoon kaupungille, sekä Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:lle.

Lausunto pyydetään 15.3.2013 mennessä.

Esittelijä

Helsingin vieraslajien linjausten tavoitteena on rajoittaa haitallisten vieraslajien aiheuttamia haittoja ja riskejä Helsingin luonnolle, luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle sekä elinkeinoille. Tavoitteena on toimia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa haitallisten vieraslajien torjumiseksi, sekä luoda edellytykset Helsingissä jo asemansa vakiinnuttaneiden vieraslajien hoitotoimenpiteille. Vieraslajien linjaukset koskevat Helsingin kaupungin omistuksessa olevia alueita, tarkoittaen maa- ja vesialueita sijainnista riippumatta.

Vieraslajien linjaus on strateginen asiakirja. Linjausten päämääränä on kehittää seurantamenetelmiä sekä hoitotoimenpiteitä Helsingin kaupungin omistamilla alueilla oleville haitallisille vieraslajeille, mahdollistaa uusien haitallisten vieraslajien varhainen torjunta ja niiden saapumisen ennaltaehkäisy, sekä vieraslajien Helsingin kaupungille aiheuttaman riskin arvioiminen.

Vieraslajien linjausten toteutuksessa tullaan kehittämään riskinarviointijärjestelmä, jonka avulla voidaan arvioida vieraslajien haitallisuutta Helsingin kaupungin näkökulmasta. Riskinarvioinnin perusteella kohdennetaan toimenpiteitä etenkin Helsingin kaupungin kannalta haitallisimmiksi todettuihin vieraslajeihin. Toimenpiteet kootaan toimenpideohjelmiksi, joissa tullaan esittämään konkreettisia toimenpiteitä vieraslajien torjunnalle, sekä esitetään Helsingin kaupungin kannalta arvokkaita alueita jonne torjuntatoimia tullaan kohdentamaan.

Tavoitteena on myös tehostaa kuntalaisille suunnattua tiedottamista, jotta he eivät tahattomasti tai tahallisesti levitä luontoon uusia vieraslajeja. Tiedotuksessa käytetään hyväksi Helsingin lähialueilta saatua tietoa uusista vieraslajeista ja niiden aiheuttamasta uhasta. Lisäksi lisätään ja kehitetään vapaaehtoistyön koordinoitua asukasjärjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa haitallisten vieraslajien torjunnassa.

Helsingin vieraslajien linjaukset täsmentävät kansallisen

vieraslaivastategian Helsingille asettamia tavoitteita, sekä asettaa uusia tavoitteita Helsingin kannalta tärkeille ympäristönsuojelun alueille. Vieraslajien linjaukset ovat myös osa kaupunginhallituksen hyväksymien LUMO-tavoitteiden toteutusta.

Helsingin vieraslajitilanne noudattaa pääsääntöisesti muun maan tilannetta. Helsingin alueella on kuitenkin tiettyjä vieraslajeja koskevia ongelmia, joiden aiheuttaman haitan määrä poikkeaa muun Suomen tilanteesta. Tällaisia esimerkkilajeja ovat mm. kani, valkoposkianhi, ja tietyt vieraskasvilajit kuten kurtulehtiruusu. Nykytilanteessa näiden lajien torjuntaa ja niihin kohdistettavia toimenpiteitä säädellään valtion ohjauskeinoin (luonnonsuojelulaki ja -asetus, metsästyslaki), sekä kaupungin omien ohjeistusten kautta.

Kaikkiaan vieraslajien aiheuttamat taloudelliset menetykset ovat Suomessa vuosittain kymmeniä, jopa satoja miljoonia euroja. Euroopassa vuosittaisten menetysten arvioidaan olevan 12,5 miljardia euroa, ja maailmanlaajuisesti yli 1000 miljardia vuodessa, eli 2–3 prosenttia maailman bruttokansantuotteesta.

Helsinki käyttää vieraslajien jatkuvaan torjuntaan vuositasonlla noin 430 000 euroa. Todellinen haitallisten vieraslajien aiheuttama kulu on suurempi, kun huomioidaan hallinnon ja eri tahojen myös hallinnon ja eri tahojen työajasta, tutkimuksesta ja seurannasta, laadullisista ja määrällisistä tuotannon (sato ja saalis) menetyksistä sekä vahingoista ja vahinkojen korjaamisesta syntyvät kulut.

Vieraslajit aiheuttavat nyt ja tulevaisuudessa merkittäviä kustannuksia kaupungin ylläpidossa. Helsinki on otollinen vieraslajeille, koska vieraslajeille on tarjolla rikkonaista maata, alueella on voimakasta ihmistoimintaa ja Helsinki on tärkeä taloudellinen ja kaupallinen kohde, jonka kautta kulkee liikennettä eri puolilta maailmaa.

Torjunnassa ennaltaehkäisy ja nopea toiminta ovat tärkeitä. Nykyinen torjunta on toiminut matalalla profiililla keskittyen lähinnä pistemäisesti kriittisinä pidettyihin kohteisiin (pois lukien kanit). Yhteistyö kuntien ja eri hallintokuntien välillä on olennaista vieraslajien torjunnan tehokkuuden kannalta.

Helsingillä on keskeinen rooli uusien vieraslajien saapumisen estämisessä ja jo täällä olevien vieraslajien leviämisen rajoittamisessa. Olennaista vieraslajien torjunnassa on estää uusien lajien pääsy ennalta. Jos vieraslaji kykenee muodostamaan uudelle alueelle lisääntymiskykyisen kannan, sen poistaminen luonnosta vaatii runsaasti resursseja ja poiston onnistumisen ennuste on huono. Esimerkiksi vesiympäristöstä on käytännössä mahdotonta saada

poistettua sinne jo levinnyttä vieraslajia. Sama pätee myös maaympäristössä lisääntymiskykyisen kannan muodostaneisiin lajeihin, kuten jättipalsami, komea lupiini tai minkki.

Helsingin vieraslajien linjausten lähtökohtana on kansallisen vieraslajistrategian mukainen vieraslajien aiheuttamien ongelmien ennaltaehkäisy sekä haittojen varhainen torjunta. Nämä ovat yleensä myös kustannustehokkaimpia toimia vieraslajien torjunnassa. Ennaltaehkäisy sekä varhainen puuttuminen ovat kansallisen vieraslajistrategian ja Helsingin vieraslajien linjauksien menestyksekkään toteutuksen kannalta tärkeimpiä toimenpiteitä.

Helsingin vieraslajien linjauksen aikatahtain asetetaan viiden vuoden jaksoihin. Ensimmäinen linjaus kattaa vuodet 2012 – 2016 ja vieraslajien linjausten päivitys seuraavalle viisivuotiskaudelle suoritetaan vuonna 2016. Helsingin vieraslajien linjauksen toteutusta koordinoi ja seuraa ympäristökeskus. Helsingin vieraslajien linjauksien toteuttamiseksi laaditaan riskinarvioinnit ja niiden perusteella toimenpide-ohjelmat erillisen aikataulun mukaan. Toimenpideohjelmat laaditaan siten, että niissä huomioidaan kansallisen vieraslajistrategian kaupungeille ja kunnille asettamien haitallisia vieraslajeja koskevien toimenpiteiden/viranomaisvastuiden toteutus.

Helsingin vieraslajilinjausten valmistumista on ohjannut ympäristökeskuksen vetämä ohjausryhmä, jossa on edustettuna seuraavat tahot: rakennusvirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, liikuntavirasto, STARA, Helsingin Satama, Helsingin Energia, Vantaan kaupunki ja Espoon kaupunki.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Jari-pekka Pääkkönen, johtava ympäristötutkija, puhelin: +358 9 310 31536
jari-pekka.paakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1

[Vieraslajit 2012-2016.pdf](#)